

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 69  
van **SAM VAN ROOY**  
datum: 30 oktober 2019

---

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

---

*Biomassacentrales - CO2-uitstoot*

Uit onderzoek van adviesbureau DNV GL, in opdracht van het Nederlandse Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, blijkt dat biomassacentrales meer CO2 uitstoten dan kolencentrales. Het opwekken van elektriciteit in een biomassacentrale leidt vanwege het lagere rendement tot 20 procent meer uitstoot van CO2, fijnstof en stikstof dan een centrale die op steenkool draait. Vergeleken met een aardgascentrale levert het opwekken van warmte in een biomassacentrale twee keer zoveel stikstof op.

Hout wordt door de Europese Unie gezien als klimaatneutrale energiebron, omdat de CO2 die vrijkomt door nieuw aangeplante bomen kan worden opgenomen (daarom moet die uitstoot niet in de klimaatboekhouding worden opgenomen). Dat klinkt op het eerste gezicht misschien redelijk, maar bij nader inzien en in de praktijk blijkt het groteske onzin te zijn. Wat iedereen met wat gezond verstand kon bedenken, is nu ook wetenschappelijk aangetoond: de Europese koepel van wetenschappers (EASAC) heeft zopas geoordeeld dat de subsidies voor de biomassacentrales weggegooid geld zijn, omdat de centrales weinig energie leveren, waardoor er uiteindelijk meer CO2 vrijkomt dan bij centrales die op kolen en gas draaien.

"Het duurt jaren, soms zelfs decennia, voor dezelfde hoeveelheid CO2 weer is opgenomen door nieuwe bomen. Het is een waanidee dat het in één klap verbranden van biomassa in deze enorme hoeveelheden duurzaam is", aldus Louise Vet, die namens de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen in de milieugroep van EASAC zit. De CO2-uitstoot van het transport en het bewerken van het hout tot pellets komen daar nog eens bovenop. Europese wetenschappers noemen biomassa daarom zelfs een 'broeikasbom'.

Naast de gevolgen voor de luchtkwaliteit staat ook de herkomst van de biomassa ter discussie. In oktober protesteerden natuurbeschermingsorganisaties in het zuiden van de Verenigde Staten tegen het subsidiëren van biomassacentrales. Volgens de organisaties zorgen de subsidies ervoor dat Amerikaans oerbos wordt gekapt en de diversiteit wordt aangetast. Het nieuw aangeplante bos zou bovendien veel minder CO2 opnemen dan het oerbos.

Het importeren van biomassa mag dan wel heel aantrekkelijk zijn omdat we er op papier, door de Europese regels, onze nationale CO2-uitstoot snel mee kunnen verminderen (volgens Europese regels hoeven we voor verbranding geen CO2-uitstoot te rekenen, terwijl die er in de praktijk natuurlijk wel is). Maar in de praktijk wordt er door biomassa dus zelfs meer CO2 en ook meer fijnstof en stikstof uitgestoten dan voorheen.

1. Hoeveel biomassacentrales telt Vlaanderen?
2. Hoeveel euro aan subsidies is er tot nu toe in totaal naar biomassacentrales gegaan?
3. Hoeveel gas- en steenkoolcentrales zijn omgebouwd tot biomassacentrales?
4. Hoeveel biomassa wordt geïmporteerd uit het buitenland?
5. Beschouwt de minister biomassa als een duurzame, milieuvriendelijke energiebron?
6. Welke actie zal de minister, in het licht van deze belangwekkende wetenschappelijke constatering, namelijk dat biomassa slecht is voor het klimaat én voor het milieu, ondernemen?

**ANTWOORD**

op schriftelijke vraag nr. 69 van 30 oktober 2019  
van **SAM VAN ROOY**

---

1. Uit de vraagstelling blijkt dat met de term biomassacentrales in feite groenestroomproductie-installaties worden bedoeld waarin onder andere houtpellets worden verwerkt die geproduceerd worden uit rondhout. In Vlaanderen is er momenteel één dergelijke installatie operationeel.
2. Deze centrale ontving in 2018 voor ongeveer 98 miljoen euro aan groenestroomcertificaten.
3. Dit is de enige steenkoolcentrale die omgebouwd werd tot 100% biomassacentrale.
4. In 2018 werd er in deze centrale 781.000 ton houtpellets verwerkt, die allemaal geïmporteerd werden uit het buitenland.
- 5-6. Sinds het begin van de ondersteuning door middel van groenestroomcertificaten wordt de energie nodig voor de productie en het transport van de houtpellets in mindering gebracht bij het bepalen van de steun.

In 2007 werden bepalingen toegevoegd om te vermijden dat hout dat gebruikt wordt als industriële grondstof gebruikt zou worden voor elektriciteitsopwekking. Met de herziening van de Hernieuwbare Energie Richtlijn (Richtlijn (EU) 2018/2001) werden de duurzaamheidscriteria en minimum broeikasgasbesparingen uitgebreid naar vaste biobrandstoffen, net om te voorkomen dat er in de toekomst nog steun zou vloeien naar het gebruik van biomassa die meer kwaad dan goed doet voor het klimaat.

Met het ministerieel besluit houdende het aantonen van biomassakenmerken werden vanaf 22 juli 2019 deze duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa van kracht in Vlaanderen, met name artikel 6.1.16, §1/7 tot en met §1/10 van het Besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene bepalingen over het energiebeleid van 19 november 2010. Daarmee worden volgende duurzaamheidscriteria opgelegd voor vaste biomassa:

- 1) de biomassa mag niet afkomstig zijn uit een aantal kwetsbare gebieden, namelijk de volgende:
  - a. waterrijke gebieden, tenzij is aangetoond dat de oogst van de grondstoffen noodzakelijk is voor het behoud of beheer van het waterrijke gebied;
  - b. land dat na 1 januari 2008 is geconverteerd van waterrijk gebied naar andere (drogere) ecosystemen;
  - c. hout uit productiebossen (inclusief houtplantages) die vanaf 1 januari 2008 zijn aangelegd door middel van conversie van (semi) natuurlijke bossen;
  - d. rondhout uit een bos met een rotatieperiode van meer dan veertig jaar, tenzij er gedocumenteerd bewijs is dat alleen een beperkt deel van de waarde van het gekapte hout (i.e. op volumebasis minder dan de helft van het gekapte rondhout op jaarbasis) gebruikt wordt voor de productie van bio-energie (exclusief dunningshout);
  - e. stronken, met uitzondering van de stronken die om een andere reden dan de hout- of biomassaproductie moeten worden verwijderd, zoals bijvoorbeeld voor de aanleg van wegen;

- f. houtblokken die geschikt zijn voor verzaging conform de lokale gangbare standaard.

Onder het EU ETS – het systeem voor verhandelbare emissierechten – mag biomassa enkel als klimaatneutraal worden beschouwd (m.a.w. de emissiefactor op “0” gezet worden) indien deze voldoet aan de geldende duurzaamheidscriteria en minimum broeikasgasbesparingen. Biomassa die niet voldoet aan deze criteria moet worden behandeld als ‘fossiele brandstof’, wat betekent dat er emissies moeten gerapporteerd worden en emissierechten moeten worden ingeleverd. In dat geval worden de emissies ook opgenomen in de Vlaamse broeikasgasinventaris. Voor het gebruik van biomassa buiten de EU ETS hanteren we een gelijkaardige aanpak.

- 2) De gemiddelde broeikasgasemissiereductie ten gevolge van het gebruik van vaste of gasvormige biomassa bedraagt minstens 70%. Voor elke levering van biomassa afzonderlijk bedraagt de broeikasgasemissiereductie minstens 60%. De Europese Commissie heeft vastgelegd op welke manier dit moet berekend worden.
- 3) De vaste of gasvormige biomassa uit bosbouw is afkomstig van duurzaam beheerde bossen waarbij voldaan is aan de volgende principes:
  - a. behoud en gepaste verbetering van de bosbestanden en hun bijdrage tot de mondiale koolstofcyclus;
  - b. behoud van de gezondheid en vitaliteit van het ecosysteem van het bos;
  - c. behoud, bescherming en geschikte verbetering van de biologische diversiteit in bosesystemen;
  - d. behoud en geschikte verbetering van beschermingsfuncties in bosbeheer (in het bijzonder voor bodem en water);
  - e. behoud en geschikte verbetering van de productiefuncties van het bos (hout en niet-hout);
  - f. respect voor traditionele dienstverbanden en eigendomsrechten gerelateerd aan het bos.

In 2014 onderzocht het Joint Research Centre (de onderzoeksinstelling van de Europese Commissie) het fenomeen van koolstofschuld (JRC, 2014, European Commission, Joint Research Centre – IET, Carbon accounting of forest bioenergy : Conclusions and recommendations from a critical literature review, Agostini, A., Giuntoli, J., Boulamanti, A., Marelli, L., 2014, EUR 25354 EN, Luxembourg. Publications Office of the European Union, 2014.) en kwam tot de conclusie dat er inderdaad sprake is van koolstofschuld wanneer rondhout verwerkt wordt tot pellets, maar wanneer men vertrekt van residuen uit de houtverwerkende nijverheid om pellets te maken is er wél onmiddellijk sprake van een netto broeikasgasemissiereductie.

In de Vlaamse regelgeving werd dit vastgelegd door te verbieden dat de pellets worden gemaakt van rondhout uit een bos met een rotatieperiode van meer dan veertig jaar, daarnaast mogen ze ook niet worden gemaakt uit houtblokken die geschikt zijn voor verzaging conform de lokale gangbare standaard (zie hierboven). Bovendien wordt er een gemiddelde broeikasgasemissiereductie ten gevolge van het gebruik van de vaste biomassa opgelegd van minstens 70% (zoals eerder vermeld).

Er zijn in het Vlaamse Gewest dus reeds heel wat randvoorwaarden vastgelegd die een duurzame inzet van biomassa moeten garanderen.

Het Vlaams Regeerakkoord bepaalt dan ook dat we deze strikte duurzaamheidscriteria verder zullen hanteren.